

ech mengen och tatsächlech, datt, une fois n'est pas coutume, d'CSV eng gutt Proposition de loi gemaach huet.

An deem Sënn kann een natierlech laang driwwer diskutéieren: Ass et superfétatoire oder sinn aner Entwécklungen an der Tëschenzäit komm - an esou weider?

Mä wann een einfach déi Proposition de loi kuckt, déi och eng gewësse Logik huet, eng gewësse Kohärenz huet an och eng gewëssen - wéi soll ech soen? -, eng gewëssen Dynamik huet, fir datt awer Saache geschéien, da géif et mer wierklech schwéierfalen, fir dës Proposition de loi net unzehuelen. An deem Sënn wäerte mer d'Proposition de loi vum Här Schank matstëmmen.

Ech soen Iech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci. D'Wuert huet elo d'Regierung, d'Émweltministesch Madamm Carole Dieschbourg.

Prise de position du Gouvernement

► **Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement.**- Här President, Dir Dammen an Härén Deputéierten, ech mengen, dass ech als Éischt emol alleguerten deene Merci soen, déi geschwat hunn. An ech mengen, dass ech mech och de Mercien un den Här Schank an där Hisiicht uschléissen, dass et wichteg ass, dass mer wierklech, an dat huet e richtig gesot, an dat huet och de Statsrot gesot, wichteg ass, dass mer all Leit abannen, net nëmmen, wéi mer et bis ewell elo gemaach hunn, duerch d'Erweiderung vum Klimapakt, mam CELL, wou mer jo d'Zivillgesellschaft abannen, mat IMS, wou mer speziell eppes fir déi kleng Betriber maachen, also och fir en Deel vun de Patronen, déi vläicht am Alldag mat ganz anere Suerge geplot sinn, dat heescht jiddweree matabannen. Do si mer eis hei ganz eens, net nëmmen heibannen, mä och an der Regierung. An dass mer erausklammen aus de Siloen an de Klimaschutz jiddwereen eppes ugeet an dat sënnvoll ass, dat, mengen ech, wësse mer alleguerten.

Ech menge just, dass, wa mer de Projet hei kucken: Et geet hautzudaags net duer, niewent dem Émwelt- einfach och nach e Klimaberäich derbäizesetzen an dat ze erweideren. Mir sinn haut dräi Schrëtt weider wéi nach virun dem Paräiser Accord. Mir schaffen haut, sief et am Beräich vun den Aarbechtsgruppen iwwert d'Rifkin-Etüd, sief et am Beräich vun der Kreeslafwirtschaft, mir schaffen haut op villen Ebene ganz aneschtens. Mir hunn och d'ailleurs nom Unhuele vun der Agenda 2030 de Comité interdépartemental, de CIDD, erweidert, merklech erweidert, an d'ganz Regierung schafft mat un der Agenda 2030, wou mer jo dann och am nächste Joer elo deen nächsten nationalen Nohaltegkeetsplang wäerten net nëmme lancéieren, mä och all zesumme mat alle Partner debattéieren an hoffentlech weider virundreiwen.

An da kommen ech op d'Fro vum Här Schank, zu Recht, an ech hunn dat hei scho betount: Den Nohaltegkeetscheck hu mer eis virgeholl a wëlle mer maachen. Mä et huet kee Sënn, deen elo ze maachen, ier mer deen drëtten Nohaltegkeetsplang gemaach hunn. Mir hunn elo vill a laang an Aarbechtsgruppen tëschent de Ministären nach eng Kéier un den Indicateure geschafft. Mir sinn elo op engem Punkt, dass mer eppes Uerdentlech virleien hunn. An ech mengen awer, dat muss een elo, ouni engem virzegräifen, am Kader vun a mat der Realisation vum drëtten Nohaltegkeetsplang dann och esou lancéieren an deem uschléissen, ouni elo eppes ze iwwerstieren, fir dass een eppes huet, wat wierklech och an Zukunft Sënn mécht a guidéiert. An et läit mir um Häerz, dass mer kee Pabeiertiger kreéieren.

Dofir bleiwen ech derbäi, an ech hunn dat hei schonn zwee-, dräimol gesot, dass deen Nohaltegkeetscheck immens wichteg ass, mä e muss och sënnvoll émgemat ginn. D'ailleurs an anere Beräicher, zum Beispill am Beräich Landwirtschaft, hu mer rezent eng flott Presentation gemaach kritt iwwer en Nohaltegkeetscheck vu Betriber. An do gi mer mat op de Wee mat den Akteuren, fir do e Schrëtt méi wäit ze goen.

Da gouf gefrot, och vum Här Schank, nom Adaptatiounsplang. Deen ass bal ofgeschloss an der Concertatioun tëschent de Ministären a kann also uganks vum nächste Joer och presentéiert an debattéiert ginn. Datselwecht géllt fir deen drëtten nationale Klimaaktiounsplang, wou mer natierlech wëllen d'Zivillgesellschaft, d'ONGen, d'Gewerkschaften, d'Patronen, jiddwereen, deen haut schonn aktiv ass, nach eng Kéier matabannen.

Mä haut muss mer e Schrëtt méi wäit denken. An dofir, ofschléissend: No engem drëtten Klimaaktiounsplang muss mer, wéi aner Länner, wéi Schweden rezent, un engem Klimagesetz schaffen. Dat sollt mer eis virhuelen. Et geet net duer, dat hei an engem Partenariat ze institutionaliséieren. Do muss mer haut an no Paräis, an ech mengen, dass mer do hei an deem Raum enger Meenung sinn, e Schrëtt méi wäit goen, fir déi Ziler, déi mer eis virgeholl hunn, och gemeinsam ze errechen.

Ech soen Iech Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci och der Madamm Émweltministesch.

Mir géifen dann elo iwwert d'Proposition de loi 6912 ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi 6912

Mir stëmmen also iwwert d'Proposition de loi of. Déi, déi derfir sinn, stëmme mat Jo. Déi, déi dergéint sinn, stëmme mat Neen. D'Ofstëmmung fänkt un, fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen, dann d'Procuratiounen.

D'Ofstëmmung ass elo eriwwer: 24-mol Jo, 35-mol Neen. Domat ass d'Proposition de loi 6912 ofgeleent. An hei brauch ech jo déi klassesch Fro net ze stellen.

Résultat définitif après redressement: la proposition de loi 6912 est rejetée par 35 voix contre et 25 voix pour.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par Mme Martine Mergen), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers (par M. Claude Wiseler), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar (par Mme Octavie Modert), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Marc Spautz), Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non: MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagén, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Da géife mer zum nächste Projet iwwergoen, de Projet de loi 7021 iwwert den Institut grand-ducal, wou ech och dem Statssekretär Merci wollt soe fir seng Flexibilitéit, dass mer deen de Moien nach kënnen huelen, grad ewéi och der Émweltministesch. D'Wuert huet elo de Rapporteur, den Här Bauler. Här Bauler, Merci och fir d'Disponibilitéit.

8. 7021 - Projet de loi concernant l'Institut grand-ducal

Rapport de la Commission de la Culture

► **M. André Bauler (DP), rapporteur.**- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Gesetzesprojet, iwwert dee mer haut ofstëmmen, bezitt sech op eng vun den eelsten Institutiounen hei am Land, näamlech den Institut grand-ducal, dat groussherzoglecht Institut.

Bei engem Alter vu bal 150 Joer verwonnert et een e bëssen, dass dës Institutioun net grad zu deene bekanntesten hei am Land gehéiert. Er laabt mer dofir, emol fir d'Éischt a kuerze Wierder op d'Geschicht vum Institut grand-ducal anzegoen. Den Institut royal grand-ducal ass de 24. Oktober 1868, also viru bal annerhallwem Jorhonnert, per Arrêté royal grand-ducal vum deemolege Roi Grand-Duc Wëllem III an d'Liewe geruff ginn.

Zu deem Zweck sinn dräi wëssenschaftlech Gesellschaften, déi et zu deem Zäitpunkt scho gouf, zu enger Institutioun zesummegeschloss ginn. D'Société pour la recherche et la conservation des monuments historiques aus dem Joer 1845, d'Société des sciences naturelles vun 1850 an d'Société des sciences médicales vun 1861 goufen déi dräi éischt Sektione vum Institut: d'Section des sciences historiques, d'Section des sciences naturelles et mathématiques an d'Section des sciences médicales.

D'Schafe vun deser neier Institutioun war gedroe vum Wëllen, d'Wëssenschaften ze férdere

ren an déi intellektuell Produktioun respektiv dat intellektuell Liewen zu Lëtzebuerg ze ënnerstëtzen. Et kann een dovunner ausgoen, dass sech dobäi un äänlechen Institutiounen, déi et zu deem Zäitpunkt jo schonn an anere Länner gouf, orientéiert gouf.

Am Laf vun de Jore sinn nach dräi weider Sektioniounen derbäikomm. 1935 ass déi véiert, d'Section de linguistique, de folklore et de toponymie, geschäfe ginn. 1962 ass eng Section des arts et lettres entstanen a schliisslech 1966 d'Section des sciences morales et politiques.

Déi eenzel Sektioniounen hu sech duerch hir sëllege Publikatiounen, Konferenzen an aner Aktivitéiten, awer och duerch hir Ënnerstëtzung fir Wëssenschaftler a Chercheuren, Auteurs a Kënschtler, zum Beispill duerch Präisser, déi se verginn an deene jeeweilege Beräicher, am Laf vun der Zäit kënnen etabléieren. Als Beispill erlaabt mer, just de Prix Arts et lettres vun där selwechter Sektioon hei ze nennen, oder nach de Grand prix en sciences de l'Institut grand-ducal vun der Sektioon Sciences naturelles.

Am Géigesaz zu de Sektioniounen awer louch den Institut als solchen en tant que tel jorelaang an enger Aart Dornréischeschlof. Dat huet sech am däitlechsten doranner manifestéiert, dass bis 2011 kee President oder Generalsekretär genannt an och keng Generalversammlung gehale goufen, ewéi dat eigentlech am Arrêté virgesinn ass.

De 25. Oktober 2011, 140 Joer also no der leschter Séance ordinaire, ass den Institut reaktivéiert ginn. Mam Paul Dostert, dem President vun der historiescher Sektioon, krut den Institut och säin éischte President zënter Laangem. An zanterhier huet den Institut sech Méi ginn, fir sech ze erneieren a méi eng grouss Visibilitéit no baussen ze kréien. Eng verstärkte Präsenz vum Institut an der wëssenschaftlecher Éffentlechkeet schafft näamlech zum engen eng gewësse Konkurrenz zu anere wëssenschaftlechen Ariichtungen ewéi zum Beispill der Uni, zum aneren entsteet awer och neit Potenzial, fir Synergien ze schafen a Kooperatiounen op de Wee ze bréngen. Dofir ass dës Reaktivatioun evidenterweis begrëssenswäert.

Am Kader vun deem Renouveau ass awer festgestallt ginn, dass déi juristesche Basis, op där den Institut a seng Sektioniounen opgebaut sinn, un déi haiteg Émstänn muss ugepasst ginn. Et si virun allem zwou Froen, déi et néideg war ze klären. Fir d'Éischt huet sech d'Fro nom Statut juridique vum Institut gestallt, déi jo sui generis ass a sech vun allen aneren ënnerscheet. An déi zweet Saach, op déi huet missen opgepasst ginn an déi och huet missen ugepasst ginn, war d'Capacité d'ester en justice. Déi zwee Problemer ginn deemno mat deem Gesetzesprojet geléist.

Den Artikel 1 définéiert, dass den Institut eng Personne morale de droit public ass. Dernieft gétt am Artikel 2 festgeluecht, dass den Institut als solchen en tant que tel vu sengem President respektiv sengem Generalsekretär viru Geriicht a vis-à-vis vun Drëttpersounen vertruede ka ginn, während déi eenzel Sektione vum hirem jeeweilege President respektiv Sekretär vertruede ginn.

Eng weider Neierung par rapport zur existéierender Gesetzgebung ass awer och, dass neierdénge den Institut mat senger Sektioniounen der Kontroll vun der Cour des comptes, dem Rechnungshaff, ënnerworfen ass. De Gesetzestext, deen haut zur Debatt steet, ass also e reng juristeschen an huet als Objet, den Institut an en neie legale Kader ze setzen.

No eenzelnen Oppositions formelles vum Statsrot an deementspriedchen Amende-menter vun der Kulturkommissioun huet déi héich Kierperschaft an hirem zweeten Avis complémentaire vum 5. Dezember schliisslech hiren Accord zum Gesetzestext ginn. Dësen abrogéiert den Arrêté royal grand-ducal aus dem Joer 1868 an ersetzt en duerch e ganz neit Gesetz, dat awer inhaltlech zum groussen Deel mam genannten Arrêté iwwereneestëmmt.

Doduerch bleift d'Kontinuitéit vum Institut erhalen an de sougenannten neien Institut kann do uschléissen, wou deen alen, Här Bodry, opgehalen huet.

Här President, ech soen Iech Merci fir d'No-lauschteren a ginn am Numm vun der DP-Fraktioun den Accord fir dese Projet. Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci och dem Här Bauler. Éischt Riednerin ass d'Madamm Octavie Modert.

Discussion générale

► **Mme Octavie Modert (CSV).**- Här President, Dir Dammen an Dir Härén, am Numm vu menger Fraktioun ginn ech den Accord vun der CSV zum Gesetzesprojet 7021, deen enger altehrwürdiger Institutioun, dem Institut grand-ducal, eng gesetzlech Basis gétt.

Et ass keng staatlech Verwaltung oder e Regierungsservice, mä en éischer wëssenschaftlech Institut, dat hei eng Gesetzesassise kritt, dat dat och selwer gefrot huet. An aus där Ursaach kënnen mir eisen Accord derzou ginn.

Den Institut grand-ducal fousst um Arrêté royal grand-ducal vun 1868. Dat huet de Rapporteur scho gesot. Him e Merci fir säin ausféierleche Rapport. An den Arrêté royal grand-ducal vun 1868, dat ass en Acte équipollent à la loi, sou datt eigentlech dese Gesetzesprojet net néideg wär, mä superfétatoire. Et sief, datt den Institut heimat expressis verbis d'Personnalité juridique kréich.

D'Regierung hätt awer kënnen da profitéieren, fir e Bësse méi ambitiéis ze sinn, fir dese Gesetzestext méi ambitiéis ze sinn, wéi just op där enger Säit eng Transpositioun vun de Statuten an e Gesetz, zum aneren nëmmen e bessere Règlement d'ordre intérieur opstellen, also drëttens méi ambitiéis, ewéi en deposéierten Text mat legistesche juristesche Schwaachstellen an Inkohärenzen ze maachen, deen eréischt nom Statsrot a villen Oppositions formelles e richtige Gesetzestext ginn ass.

Well, Dir Dammen an Dir Härén, den Institut grand-ducal ass um Institut de France inspiréiert. An eise net gradesou grouse Land wéi Frankräich ass de Lëtzeburger Pendant net esou staark ausgebaut, natierlech. Ech géif et begrëssen, wann déi sechs verschidden haiteg Sektione vum Institut grand-ducal ënnerenee besser vernetzt wäeren an trotz onofhängege Sektione kee Silosesprit hätten.

Inter- a Pluridisziplinaritéit wäeren e wichtege Atout, getrei der Philosophie vun engem Parlement des savants, wéi se den Institut de France als Usproch u sech selwer stellt. Mä, ech géif mam Montesquieu soen: „Et kéint op den Esprit de la loi un.“ An dee mécht den Institut grand-ducal lieweg, deen insgesamt méi Visibilitéit kéint hunn a méi Kooperatioun mat der Uni an anere wëssenschaftleche Stellen. Well den Institut grand-ducal war natierlech och geduecht, fir ze interagéieren, besonnesch mat der Gesellschaft, der Wirtschaft an och mat der Politik, deemno als eng Chambre des savants, als kritesch intellektuell Stëmm zu Lëtzebuerg.

An Interaktioun mat der Gesellschaft an dem grand Public, zu deem e sech öffne muss, kann domat dem Institut grand-ducal a senger Sektioniounen eng wichteg Roll an der Demokratiséierung vum Wëssen an der Debatt zoukommen.

Ënnert de leschte Regierungen huet den Institut säi Sëtz an der neier Nationalbibliothék zougesot kritt, confirméiert vun der aktueller Regierung. Sécherlech wäert deen neien Ënnerdaach och nei Méiglechkeete bidde fir Interdisziplinaritéit an Demokratiséierung. Vläch och, fir en ze feminiséieren, andeems e méi Fraen ophëlt.

► **Une voix.**- Très bien!

► **Mme Octavie Modert (CSV).**- Mä onofhängeg vun deem neien an zäitgerechte Sëtz géif mat engem Netzwerk vu Geléierte fir d'Demokratie deem Gesetz dann eng reell Plus-value zoukommen a rechtfertegen, datt en Arrêté royal grand-ducal aus dem 19. Jorhonnert e Gesetz fir d'21. Jorhonnert gétt, mat enger Populariséierung vun der Institutioun Institut grand-ducal.

Dat, Här President, Dir Dammen an Dir Härén, wär dann an Uleennung zu engem elo just versterwene franséischen Académicien an Immortel, dem Jean D'Ormesson, den «crayon des enchantements», fir deem éischer formale Gesetz eng Plus-value quant au fond ze ginn, en Impuls fir e méi ambitiést Gesetz, e Gesetz fir d'21. Jorhonnert, e Fortschritt op politeschem, wëssenschaftlechem, kulturellem an demokrateschem Plang.

Fir et mam Michel Serres, dem Member vun der Académie française, ze soen: «Face à ces mutations, sans doute convient-il d'inventer d'inimaginables nouveautés.»

Villmools Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci och. D'Wuert huet elo den Här Franz Fayot.

► **M. Franz Fayot (LSAP).**- Jo. Merci, Här President. E grouse Merci un de Rapporteur, dee jo bal alles gesot huet zu der Reform vun deser venerabler Institutioun. D'Madamm Modert ass och agaangen op dese Projet de loi. Si huet effektiv déi interessant Fro gestallt iwwer eng vläch méi déif gräifend Reform vum Institut grand-ducal.

D'Fro stellt sech natierlech haut, 2017, no der Plus-value vun esou engem Institut an der Lëtzeburger Gesellschaft, am Lëtzeburger Debat. Haut, wou mer eng Uni hunn, déi aktiv ass, déi kontribuéiert, déi vläch nach méi misst kontribuéieren, wéi se dat am Moment mécht, mä déi awer trotzdem zum Débat pu-

blic kontribuéiert, wou et eng ganz Rei Thinktanke gëtt, wou et eng lieweg Zivillgesellschaft gëtt, wou vill diskutéiert gëtt, muss ee sech effektiv heiansdo froen, wat d'Valeur ajoutée ass vun deem Institut grand-ducal, vun deene verschiddene Sektioneen, déi nach ëmmer ganz zou sinn. Dat sinn zoue Sociétés savantes, wou och de Membership oder d'Kritäre fir d'Eligibilitéit net ëmmer ganz kloer sinn a wou ee muss soen, dass och dann d'Selektioun net ëmmer op eng ganz transparent Aart a Weis geschitt.

Et ass, wéi gesot, eng venerabel Institution, déi nach méi misst, mengen ech, och no bausse schaffen, mä déi sech wierklech och muss Froe stellen iwwer hir Vernetzung an der Lëtzebuerger Gesellschaft an iwwer hir Valeur ajoutée.

Voilà! Dat gesot, stëmme mer natierlech dat Gesetz hei mat, wëssend awer, dass et déi grouss Diskussioun ronderëm d'Raison d'être vun deem Institut sécher net wäert léisen.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An d'Wuert huet elo den Här Claude Adam.

► **M. Claude Adam** (*déi gréng*).- Merci, Här President. Ech wollt dem Rapporteur Merci soe fir seng Aarbecht an ech bréngen den Accord vun der grénger Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Dann ass et un dem Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Villmools Merci, Här President. A fir unzefänken och e ganz grouss Merci un den Här Bauler, deen eis dee Rapport hei presentéiert huet.

Ech muss soen, ech hu mech wierklech gewonnert elo déi lescht fénnef Minutten, wou mer hei iwwert dee Projet geschwat hunn. Hei kënnt d'CSV mat engem Spriecher, d'Madamm Modert, déi selwer Kulturminister war, déi selwer jorelaang d'Geleeënheet gehat hätt, eppes fir den Institut grand-ducal ze maachen,...

(*Interruption*)

...déi näischt, näischt gemaach huet fir den Institut grand-ducal an dann eng positiv Initiativ wéi déi heiten hei kritiséiert! Et ass natierlech hiert Recht, awer gläwderg Politik ass dat do net.

Mir soen als ADR,...

(*Brouhaha*)

...datt et, fir den Institut grand-ducal erëm nei ze beliewen an ze stäerken, eng gutt Initiativ ass, a mir wäerten dat heite matdroen.

Déi Reform...

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Här Kartheiser?

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Entschëllegt. D'Madamm Modert wollt ganz kuerz, wann Dir erlaabt, eng Fro stellen.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Eng Fro stellen? Selbstverständlech.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Madamm Modert, Der hutt d'Wuert.

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Merci, Här President, et ass fir Fait personnel. Ech wëll lech just soen, Här Kartheiser, ech hunn ebe grad just dofir keen esou een Text wéi dat heiten deposéiert, dee just formal Formalitéite geregelt huet an eppes iwwerholl huet, wat haut scho besteet, mä Iwwerleeungen amgaange gehat, fir dorausser méi ze maachen. A genau dofir hunn ech esou en Text net deposéiert gehat. Mä déi Iwwerleeunge si leider an dëser Regierung net virugefouert ginn.

Merci.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo. Merci.

(*Interruption*)

Ech hunn dat Gefill gehat, dass an der leschter Legislaturperiod am Kulturministère ganz vill Iwwerleeunge gemaach gi sinn, déi zu näischt gefouert hunn. An dat heiten...

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Awer nach méi wéi elo.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Ech begréissen et wierklech, dass hei elo emol eng Kéier Neel mat Käpp gemaach ginn. An ech soen, ech maachen net gär an net dacks Komplimenter un dës Koalitioun, mä dat hei ass wierklech ee gutt Gesetz.

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Ech weess, dass Dir aus dem 19. Jorhonnert sitt, Här Kartheiser,...

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Dat heiten...

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- ...wéi hei den Arrêté royal grand-ducal. Dat ass gewosst.

(*Brouhaha*)

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Dat heiten ass e Gesetz an esou eng Reform muss sech an der Continuitéit vum Opdrag vun deem Institut grand-ducal maachen, am Respekt vu senger Geschicht a vu senger Onofhängegkeet. An et ass och ënnert deene Kritären, wou mir dëst Gesetz wäerte beuerteelen.

Et ass eng gutt Wiel, fir eng Personne morale de droit public als Rechtsform ze wielen. An et ass och eng ganz flott Saach, dass et konnt gewäerleescht ginn, dass dee Begrëff „sous la protection du Grand-Duc“ an deem Gesetz ass, genausou wéi an der Belsch den Institut ënnert der Protektioun vum Kinnek ass an a Frankräich ënnert der Protektioun vum President. Ech mengen, mir schafen hei och en Usproch, e Qualitéitsusproch an eng historiesch Continuitéit, déi een nëmme ka liewen.

Et sinn natierlech och Froen ze stellen. Et kann een elo kucken, wéi deen Institut fonctionnéiert. Seng Onofhängegkeet muss garantéiert sinn. An ech mengen, et ass wichteg, an dat ass elo eng Kritik un lech, och an enger Zäit, wou d'Regierung awer higaangen ass an esou vill Instituter, wëssenschaftlech Instituter ofgeschafft huet oder zesummegeleucht huet, do muss awer garantéiert sinn, dass déi Onofhängegkeet vun deem Institut grand-ducal wierklech garantéiert ass.

An dat gëllt och fir de Rôle vum Kulturminister. Deen ass am Gesetz net ganz kloer bestëmmt. D'Gesetz seet zwar: De Budget muss dem Kulturminister virgeluecht ginn, mä wat elo wierklech d'Kompetenze vum Kulturminister sinn, ausser der Verdeelung vun deene Suen tëschent deene verschiddenen Instituter, steet net am Gesetz. Wéi ass den Usproch vun der Onofhängegkeet wierklech kompatibel mat deem Rôle, deen dem Kulturminister am Gesetz zougeduecht ass, awer deen net präziséiert ginn ass?

Och bei der Notioun vun „sous la protection du Grand-Duc“ kann ee sech froen, wéi déi ka mat Liewen erfëllt ginn. Huet de Grand-Duc ausser engem symboleschen Opdrag och nach méi Méiglechkeeten, Afloss ze huelen op de Fonctionnement vum Institut grand-ducal, em méi Prestige ze ginn eventuell, wéi dat bei engem normalen Institut de Fall wär? Och doríwwer kann een eng Kéier nodenken.

Genausou wéi och d'Membere mussen kënnen garantéieren, dass deen Institut eng ganz wäertvoll Aarbecht ka leeschten. Mir därefen net nëmmen de Lëtzebuerger Mikrokosmos hei bedéngen, mä mir mussen wierklech kucken, dass deen Institut sengem Ruff a senger Aufgab ka gerecht ginn.

Dofir ass et och wichteg an eisen Aen, dass de Lien mat Lëtzebuerg och betount gëtt. Et steet näischt am Gesetz. En heescht zwar Institut grand-ducal, mä et ass net präziséiert am Gesetz, wéi wierklech de Lien mat Lëtzebuerg soll ausgestallt ginn. Ob zum Beispill elo speziell d'Lëtzebuerger Sprooch oder d'Nationalitéit vun de Memberen (veuillez lire: solle gefërdert ginn), all déi Saachen, wou een hätt kënnen en Ophänkert huelen, fir de Lien mat Lëtzebuerg ze hunn, och dat steet net am Gesetz. Dat ass eng Lacune. De Konträr steet och net dran, dofir kënnen mer dermat liewen. Mä op jidde Fall ass et esou, dass een de Lien mat Lëtzebuerg, mat eiser Kultur, mat eiser Sprooch an der Aarbecht vum Institut grand-ducal muss erëmfannen.

D'Notioun Archäologie ass ewechgefall. Mir hate jo am alen Institut grand-ducal déi Section archéologique. Dat ass u sech schued, dass déi Notioun net méi am Gesetz steet, well d'Geschicht fänkt jo do un, wou mer d'Schrëftdokumenten hunn. An dat, wat virdrun ass, ass u sech archäologesch. A mir hunn en immense Patrimoine archéologique hei am Land. An dofir ass et e bësse schued, dass déi Notioun am Gesetz net méi dran ass.

An natierlech schlësse mer eis och den Iwwerleeunge vum Här Fayot a vun aneren un, déi soen, mir müssen eng Reflexioun driwwer féieren, wou dann elo d'Zesummenaarbecht ass mat der Universitéit a mat deenen anere wëssenschaftlechen Instituter, déi mer do kënnen hunn. Dat ass och eng Aufgab, déi an der nächster Zukunft vum Institut muss ugeduecht ginn a präziséiert ginn.

Mä mat all deene Reflexiounen kënnen mer awer nëmme soen: Dat hei ass eng positiv Initiativ a mir wäerten déi als ADR och matstëmmen.

Villmools Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An d'Wuert huet elo als Leschten den Här Marc Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. No den Ausféierunge vum Spriecher

vun der ADR an och no deenen Diskussiounen, déi mer gëschter an haut hei am Plenum hatten, kann ee feststellen, dass eng Separatioun schwéier ass, d'Separatioun vu Loveren. D'ADR fänkt un, just nach op d'CSV ze klappen. Et mengt ee bal, si wieren dat véiert Rad um Gambiawon. Wat ganz erstaunlech ass. E Returnement,...

(*Brouhaha général*)

...deen d'ADR hei gemaach huet.

► **Une voix**.- Elo iwwerdreift et net!

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Zum Projet.

(*Brouhaha général*)

Den Institut grand-ducal, dat Gesetz, mat deem mer et...

(*Brouhaha*)

Bei deem Gesetz, mat deem mer et hei ze dinn hunn, do geet et am Wesentlechen drëm, dass de Statut juridique vun enger Institution gekläert gëtt, déi zumindest an deene leschte Joréngten net duerch Aktivismus opgefall ass. An et hätt ee sech effektiv kënnen méi e grouss Worf erwaarde vun enger Regierung, déi awer ugekënnegt hat, d'Fënstere grouss opzerappen an de Mief aus vergangene Joréngten a Jorhonnerten erauszeblosen. Mir stelle fest, dass awer nach ganz vill vun deem Mief an deem heiten Text mat dran ass.

Dat, wat den Här Kartheiser virdrun och zitéiert huet, näämlech dass deen Institut sous la protection du Grand-Duc steet, wou souguer de Statsrot sech gefrot huet, wat dann d'Valeur normative vun esou enger Qualifikatioun wier, ass, mengen ech, e gutt Beispill derfir, dass, wa mer am Joer 2017 Gesetzer maachen, wou iergendwellech Instituter sous la protection vum Groussherzog gestallt ginn, dass awer ganz, ganz bizarre uklängt.

(*Interruption*)

Déi zentral Fro ass awer an dësem Text net gestallt, näämlech déi, wéi eng Roll esou en Institut soll an der lëtzebuergescher akademescher Landschaft a Kulturlandschaft anhuelen, déi jo awer definitiv eng aner ass wéi 1868, wou dat Ganzt geschafe ginn ass. Mir hunn haut eng Uni, mir hunn aner kulturell Institutionen, mir hunn aner Recherchezentren. A wéi eng Funktioun esou en Institut doranner huet, wat d'Plus-value dovunner ass, dass net wierklech ersichtlech an deem heiten Text.

Dir gesitt, d'Euphorie, fir en ze stëmmen, hält sech a Grenzen. Mir maachen et awer.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. An d'Wuert huet elo de Statssekretär am Kulturministère, den Här Guy Arendt. Här Arendt, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Guy Arendt**, *Secrétaire d'État à la Culture*.- Merci, Här President. Ech géif virop direkt dem Rapporteur e grouss Merci soen. En huet ganz villen gesot, wat wichteg war. Duerfir kann ech am Fong och meng Interventioun e bësse méi kuerz maachen.

Wéi gesot, den Institut grand-ducal huet seng Plaz. Mir brauchen him keng Aufgaben ze ginn, wat en ze maachen huet. Ech mengen, déi Leit, déi an deem Institut dra sinn, wësse ganz genau, wat ze maachen ass. Si sichen elo schonn an enger gewëssener Interdisziplinariétéit a si sollen och op där Schinn virufueren.

Den Institut grand-ducal ass e wichtegt Element an deem Sënn, dass ganz vill Recherche gemaach ginn zesumme mat der Uni. Si hale Konferenzen, si maache Seminären, et gi Publikatiounen gemaach.

Also, si sinn e ganz, ganz wichtegt Element an eiser kultureller Landschaft. Si hunn och en enorme Patrimoine, deen elo dann och transferéiert gëtt an d'Bibliothèque nationale, fir kënnen do opgeschafft ze ginn, well si hunn an déi 80.000 Dokumenter. Dat ass schonn net näischt.

Déi Haapterneuerung, wéi gesot, vun dësem Projet de loi ass, dass mer dem Institut grand-ducal eng Personnalité juridique ginn, eng Personne morale de droit public, souwuel fir den Institut grand-ducal en général wéi och fir déi sechs Sektioneen, déi de Moment bestinn.

Déi Personnalité juridique huet éischstens emol praktesch Ursachen, dass mer déi ginn, mä se ass awer och op där anerer Säit indispensable, fir dee Patrimoine, deen den Institut huet, kënnen ze valoriséieren.

Am Ausland hunn déi Instituter natierlech och déi Personnalité juridique, notament a Frankräich an an der Belsch, wou mer eis de toute façon och inspiréiert hunn.

Dem Institut grand-ducal seng Missiounen sinn awer och kloer definéiert ginn am Text, Artikel 2. Den Institut huet och verschidde finanztechnesch Regeln, deenen en ënnerläit.

Den Artikel 3 gesäit vir éischstens, dass se emol ënnerschiddlech Ressources financières kënnen hunn, zweetens, dass den Institut e Budget prévisionnel muss ofginn, mat engem Rapport d'activité, an drëttens, dass den Institut dem Contrôle vun der Cour des comptes ënnerläit, wat bis elo nach net de Fall war.

Dir Dammen an Dir Hären, Här President, dësen Text soll u sech, quitte dass dat haut kritiséiert ginn ass, en zäitgemësse Kader fir den Institut grand-ducal schafen. E soll sech selwer a seng Sektioneen national an international méi visibel maachen. An, ganz wichteg, den Institut a seng Sektioneen sollen dem Public méi zougänglech gemaach ginn, notament, an ech hunn et schonn ugedeit, mat den 80.000 Dokumenter, déi se an hirer Bibliothèque hunn, déi dann eben, wéi gesot, elo an der Bibliothèque nationale ënnerbruecht ginn. De Moment si se verspreecht op x Plazen a si ginn elo konzentréiert op enger Plaz.

Fir ofzeschlësse wollt ech am Fong soen, dass - dat ass schonn ugeklongen - den Institut d'nächst Joer seng 150 Joer feiert. An ech géif mengen, deen heiten Text kënnt grad zum richtige Moment, och an der Joreszäit. Dat wär fir den Institut, wann d'Gesetz ugeholl gëtt, e schéine Chrëschtkaddo.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Statssekretär.

A mer géifen dann zum Vott iwwert de Projet 7021 iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7021 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen.

An d'Ofstëmmung ass elo eríwwer: 59-mol Jo. Keen Neen a keng Abstentioun. Domat Unanimitéit vun deenen, déi ofgestëmmt hunn.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 7021 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrigh-Duval, Nancy Arendt (par Mme Martine Mergen), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers (par M. Claude Wiseler), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Marc Spautz), Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel (par Mme Claudia Dall'Agnol), Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lambert, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

D'accord fir d'Dispens?

(*Assentiment*)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen dann zum leschte Punkt vun de Moien iwwergoen: d'Proposition 7213, eng Annerung vum Règlement, fir der rezenter Reform vum Conseil d'État Rechnung ze droen. An d'Wuert huet den honorabele Rapporteur, den Här Alex Bodry.

9. 7213 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à l'entrée en vigueur de la loi du 16 juin 2017 sur l'organisation du Conseil d'État

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Alex Bodry** (*LSAP*), *rapporteur*.- Jo, Kolleeginnen a Kolleegen, bei dëser Ofännerung vun eise Chambersrèglement geet et drëm,